

Apstiprināta
AS "VIRŠI-A" padomes sēdē
2024. gada 14. novembrī
protokols Nr. J-2/2024-26

PRETKORUPCIJAS UN INTEREŠU KONFLIKTU NOVĒRŠANAS POLITIKA

1. Vispārīgie noteikumi un mērķis

- 1.1. Šīs Politikas mērķis ir sniegt norādījumus atbilstoši un ētiskai rīcībai pretkorupcijas un interešu konfliktu novēršanai.
- 1.2. Politika nosaka vispārīgos pamatprincipus, kas ikdienā jāievēro VIRŠI valdei, padomei un jebkuram darbiniekam.
- 1.3. Politikas sagatavošanā ir ņemtas vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas pretkorupcijas konvencija.

2. Terminu un definīcijas

- 2.1. **VIRŠI** – AS "VIRŠI-A", SIA "VIRŠI Renergy", SIA "VIRŠI loģistika" un UAB "VIRŠI Lietuva".
- 2.2. **Interesu konflikts** – situācijas, kad saduras personiskās intereses un uzņēmuma intereses. Tie ir gadījumi, kuros jāpieņem lēmums vai jāveic citi darba pienākumi, kas var ietekmēt darbinieka, viņa radnieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses.
- 2.3. **Komerciālā uzpirkšana jeb uzpirkšana** – kukuļdošana biznesa attiecībās. Tā ir materiālu vērtību vai citu labumu piedāvāšana vai nodošana cita uzņēmuma pārstāvim, lai tā izdarītu vai neizdarītu kādu darbību. Komerciālā uzpirkšana un starpniecība tajā ir uzskatāma par noziedzīgu nodarījumu un sodāma atbilstoši Krimināllikumam.
- 2.4. **Korupcija jeb kukuļošana** – varas ļaunprātīga izmantošana personīgo vai tuvu stāvošu cilvēku interešu labā valsts vai pašvaldību sektorā. Kukuļdošana un kukuļņemšana ir uzskatāma par noziedzīgu nodarījumu un sodāma atbilstoši Krimināllikumam.
- 2.5. **Politika** – šī Pretkorupcijas un interešu konfliktu novēršanas politika.
- 2.6. **Radnieks** – radnieks līdz otrajai radniecības pakāpei (tēvs, māte, dēls, meita, mazdēls, mazmeita, brālis, māsa, vectēvs, vecmāte), laulātais vai svainis līdz pirmajai svainības pakāpei (sievas/vīra tēvs, māte), vai persona, ar kuru ir kopīga saimniecība.
- 2.7. **Reprezentācijas dāvana** – labumi, dāvanas vai viesmīlība, kas nav privāta rakstura un tiek saņemta vai dāvināta VIRŠI esošajiem vai potenciālajiem sadarbības partneriem, klientiem, lai izrādītu laipnību, pateicību par sadarbību vai stiprinātu sadarbību starp uzņēmumiem. Reprezentācijas dāvanas vērtībai ir jābūt samērīgai un atbilstoši konkrētajam gadījumam.

3. Galvenie pretkorupcijas un interešu konflikta novēršanas pamatprincipi

- 3.1. VIRŠI līdzekļu vai citu aktīvu izmantošana jebkādiem nelikumīgiem vai neatbilstošiem mērķiem ir stingri aizliegta.
- 3.2. VIRŠIEM ir nulles tolerance pret korupciju. VIRŠI neatbalsta un nepieļauj korupciju vai to mēģinājumu jebkādos darījumos vai attiecībās.

- 3.3. VIRŠI darbiniekiem vienmēr ir jādara viss iespējamais, lai izvairītos no situācijām, kas var raisīt pat mazākās aizdomas par korumpētu uzvedību un/vai rīcību.
- 3.4. Neviena VIRŠI darbinieks nedrīkst izjust negatīvas sekas, atsakoties dot un/vai pieņemt kukuļus vai citādi iesaistīties korumpētā darbībā, pat ja šāds atteikums rada VIRŠIEM kāda darījuma vai cita ieguvuma zaudēšanu.
- 3.5. VIRŠI identificē amatus un to grupas, kas visvairāk ir pakļautas riskam saistībā ar korupciju un komerciālo uzpirkšanu. VIRŠI ved šo amatu reģistru (Pielikums Nr. 2) un nodrošina šo darbinieku padziļinātu apmācību.
- 3.6. Kritērijs darbinieku iekļaušanai korupcijas risku grupā ir darbinieku komunikācijas intensitāte ar valsts vai pašvaldību iestādēm. Savukārt, kritērijs darbinieku iekļaušanai komerciālās uzpirkšanas riska grupā ir darba pienākumi, kas lielā daļā ir saistīti ar preču un pakalpojumu iepirkumiem.
- 3.7. Lai nepieļautu korupciju un interešu konfliktus, visiem VIRŠI darbiniekiem ikdienas darbībā ir jāievēro sekojošais:
 - 3.7.1. **Izvairīšanās no interešu konfliktiem** – ikvienam jāizvairās no situācijām, kad attiecības ar citu personu, uzņēmumu vai organizāciju varētu ietekmēt spēju pieņemt lēmumus kā VIRŠI pārstāvim VIRŠI interesēs.
 - 3.7.2. **Izvairīšanās no interešu konfliktiem darba attiecībās** – VIRŠI darbiniekiem, kuri ir atbildīgi par darbinieku atlasīšanu, paaugstināšanu amatā vai profesionālo attīstību, jānodrošina uz kompetenci balstītas cilvēkresursu vadības procedūras un procesi. Nav pieļaujama priekšrocība attiecībā pret Radniekiem, paziņām vai draugiem.
 - 3.7.3. **Rūpīga piegādātāju izvēle** – pakalpojumu sniedzēju, apakšuzņēmēju, konsultantu vai citu sadarbības partneru izvēle VIRŠOS ir balstīta uz rūpīgu atlasīšanu un iekšējiem noteikumiem. Piegādātāju vai darījuma partneru izvēli nekādā gadījumā nedrīkst ietekmēt labums vai dāvanu saņemšana vai jebkāda cita veida labvēlības izrādīšana. Nav pieļaujama priekšrocība attiecībā pret Radniekiem vai draugiem.
 - 3.7.4. **Pamatotas komisijas maksas starpniekiem vai aģentiem** – jebkurai komisijas maksai, kas tiek maksāta starpniekam, aģentam vai citai trešajai pusei, jābūt sasaistītai ar viņa faktiski paveikto pakalpojuma apjomu un jāatbilst noslēgtā līguma un tirgus noteikumiem.
 - 3.7.5. **Ierobežojumi labumu saņemšanā un pasniegšanā** – labvēlība, labumi vai jebkāda veida dāvanas netiek piedāvātas vai pieņemtas, lai veicinātu vai atliedzinātu jebkādu lēmumu pieņemšanu.
 - 3.7.6. **Reprezentācijas dāvanas** - reprezentācijas dāvanas tiek dāvinātas un saņemtas atbilstoši VIRŠI un biznesa vides paražām un ieradumiem. Tomēr arī šādu reprezentācijas dāvanu vai labvēlību nedrīkst piedāvāt vai pieņemt, ja tas var ietekmēt devēja vai saņēmēja objektivitāti lēmumu pieņemšanā attiecībā uz savstarpējo sadarbību, vai arī, ja dāvanas vērtība ir nesamērīga. Jebkurā gadījumā ir aizliegts pieņemt vai pasniegt skaidru naudu kā reprezentācijas dāvanu.
 - 3.7.7. **Aizliegti veicināšanas maksājumi** – maksājumus vai dāvanas valsts vai pašvaldības amatpersonām, lai paātrinātu vai mudinātu veikt tādus procesus, kā, piemēram, ātrāku atļauju saņemšanu, saskaņošanas vai reģistrācijas vai tml. procedūru paātrināšanu vai citas birokrātiskas darbības, uz kurām maksātājam ir likumīgas tiesības, VIRŠI nepieļauj ne tiešā, ne netiešā veidā.
 - 3.7.8. **Labdarība un sponsorēšana tikai atbilstoši valdes lēmumiem** – VIRŠI ziedojumus vai sponsorēšanu veic atbilstoši VIRŠI valdes pieņemtajiem lēmumiem. Ziedojumi un sponsorēšana tiek veiktas, lai galvenokārt veicinātu sabiedriskā labuma projektus, bet nekādā gadījumā, lai slēptu kukuļošanu un liktu ziedojuma saņēmējam iegādāties VIRŠI pakalpojumus.

3.7.9. **Politiskā neitralitāte** – VIRŠI ievēro politisko neitralitāti un materiāli vai citos veidos neatbalsta nekādas politiskās partijas, kampaņas vai konkrētus politiskus, kā arī neprasa to darīt saviem darbiniekiem vai viņu Radiniekiem. VIRŠI darbinieki, kuri piedalās politiskās aktivitātēs, nepārprotami dara to tikai personiski un pauž tikai savu personisko nostāju.

4. Darījumu slēgšana ar saistītajām personām

- 4.1. VIRŠI valdei ir pienākums identificēt visas ar VIRŠIEM saistītās personas, tostarp VIRŠI valdes un padomes locekļu Radiniekus un tās juridiskās personas, kurās valdes un padomes locekļiem un/vai šo valdes un padomes locekļu Radiniekiem ir izšķirošā ietekme (atbilstoši anketai Pielikumā Nr. 1).
- 4.2. Ja VIRŠI slēdz darījumu ar valdes un padomes locekli vai ar kādu no 4.1. punktā minētajām personām, šāda darījuma slēgšanai nepieciešama padomes piekrišana. Ja minētajā gadījumā VIRŠI intereses saduras ar kāda padomes locekļa vai viņa Radnieka interesēm, ieinteresētajam padomes loceklim nav balsstiesību. Balsstiesību nav arī tam padomes loceklim, kurš ir ieinteresētā padomes locekļa Radnieks.
- 4.3. Politikas 4.2. punkts attiecas tikai uz darījumiem, kas nav slēgti VIRŠI parasti veicamās komercdarbības ietvaros vai neatbilst tirgus nosacījumiem, kā arī darījumiem, kas tiek slēgti saskaņā ar tiesas nolēmumu.
- 4.4. Slēdzot darījumu ar saistītajām personām, VIRŠI un tās darbinieki vadās pēc Komerclikuma XI sadaļas 6. nodaļas noteikumiem "Darījumi ar saistītajām personām".

5. Interesešu pārstāvības aktivitātes

- 5.1. Interesešu pārstāvība ir jebkāda privātpersonas tieša vai netieša saziņa savās vai citu privātpersonu interesēs ar publiskās varas pārstāvi, lai ietekmētu publiska lēmuma ierosināšanu, izstrādi, pieņemšanu vai piemērošanu.
- 5.2. Tiesiska interesešu pārstāvība ir likumīga, tā ir arī vēlama, jo var dot pozitīvu efektu visām iesaistītajām pusēm.
- 5.3. Interesešu pārstāvības procesā VIRŠI darbiniekiem ir jāievēro šādi pamatprincipi:
 - 5.3.1. Veicot interesešu pārstāvību, netiek sniegts nepamatots labums valsts un pašvaldību amatpersonām, viņu radiniekiem, ar viņiem vai viņu radiniekiem saistītajām biedrībām, uzņēmumiem un politiskajām partijām, netiek sniegts cits politiskais atbalsts, netiek atbalstīta tirgošanās ar ietekmi vai netiek veiktas jebkādas koruptīvas darbības.
 - 5.3.2. Interesešu pārstāvība notiek atklāti, ētiski un caurspīdīgi, tā notiek formāli, neapdraudot citu ieinteresēto pušu tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi.
 - 5.3.3. Vienmēr ir skaidri un pamatoti konkrētās interesešu pārstāvības aktivitātes mērķi un ieguvumi VIRŠU un sabiedrības interesēm.
- 5.4. Ja rodas šaubas par interesešu pārstāvības aktivitāšu atbilstību normatīvo aktu un šīs Politikas prasībām, pirms to veikšanas jākonsultējas ar VIRŠI valdi.
- 5.5. Interesešu pārstāvības aktivitātes koordinē un uzrauga VIRŠI valde.

6. Ziņošana par kukuļošanu vai koruptīvām darbībām vai to mēģinājumiem

- 6.1. Ja darbinieks ir konstatējis esošu vai potenciālu Politikas noteikumu pārkāpumu, tad darbiniekam jāvēršas pie sava tiešā vadītāja vai augstāka līmeņa vadītāja vai Personāla nodaļas vadītāja, bet, ja tas objektīvu apstākļu dēļ nav iespējams, tad pie VIRŠI valdes vai padomes.
- 6.2. Ziņot par Politikas pārkāpumiem var klātienē mutiski vai izmantojot e-pastu, vai ar rakstisku iesniegumu. Visu darbinieku un valdes kontakti ir atrodami VIRŠI intranetā. Ziņojumu jebkurai personai var nosūtīt

izmantojot e-pastu birojs@virsi.lv vai personalanodala@virsi.lv vai pasta adresi: Kalna iela 17, Aizkraukle, Aizkraukles novads, LV-5101.

- 6.3. Vadītājam, kurš saņēmis darbinieka ziņojumu, par to vienmēr jāinformē valdi, neatkarīgi no tā, vai vadītāja ieskatā ir noticis Politikas pārkāpums vai nē.
- 6.4. Darbiniekam ir pienākums šaubu gadījumā atturēties no darījuma veikšanas un/vai lēmumu pieņemšanas līdz VIRŠI valdes turpmāku norādījumu saņemšanai.
- 6.5. Ikviens var ziņot arī anonīmi, izmantojot VIRŠI iekšējo trauksmes celšanas sistēmu. Ja darbinieka iesniegums tiek atzīts par trauksmes cēlāja ziņojumu, trauksmes cēlājs iegūst Trauksmes celšanas likumā noteiktās aizsardzības garantijas.
- 6.6. Ziņojums tiek iekļauts izskatīšanai tuvākās valdes sēdes darba kārtībā. Izņēmums var būt situācija, ja ziņojums ir saistīts ar iespējamo ētikas pārkāpumu par kādu no valdes locekļiem. Šādas situācijas izskata VIRŠI padome.
- 6.7. Valde nodrošina, ka jebkurš ziņojums tiek izmeklēts ātri, neatkarīgi un objektīvi. Valde pēc sava ieskata var pieaicināt sēdē piedalīties darbiniekus, kuru dalība sekmētu notikuma izmeklēšanu, bet izmeklēšanā nedrīkst piedalīties personas, kuras ir tieši vai netieši iesaistītas notikumā.
- 6.8. Ar pieņemto lēmumu valde vai padome iepazīstina iesaistītās puses 3 (trīs) darba dienu laikā no lēmuma pieņemšanas dienas.
- 6.9. VIRŠI garantē ziņotāja personas datu konfidencialitāti un pienācīgu aizsardzību, tostarp, pret jebkādiem represīviem pasākumiem. Ziņošana par pārkāpumiem vai par aizdomām par pārkāpumiem neradīs negatīvas sekas uz turpmāku savstarpējo sadarbību un/vai nodibinātajām attiecībām.

7. Citi noteikumi

- 7.1. Katrs darbinieks, uzsākot darba attiecības ar VIRŠIEM, tiek iepazīstināts ar Politiku un iziet sākotnējās apmācības.
- 7.2. Politikas pārkāpums var tikt uzskatīts par noteiktās darba kārtības pārkāpumu.
- 7.3. Ja tiek konstatēts Politikas noteikumu pārkāpums, VIRŠI valde vai padome lemj par atbildības noteikšanu personām, kas izdarījušas pārkāpumu.
- 7.4. VIRŠI regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā, organizē apmācības visiem VIRŠI darbiniekiem par korupcijas un interešu konflikta jautājumiem. Apmācībās iekļauj tēmas par ārējo normatīvo regulējumu, potenciālajiem riskiem, Politikas noteikumiem un no darbiniekiem sagaidāmo rīcību tās ievērošanā. Apmācību noslēgumā darbinieki kārto pārbaudes testu, un mācību efektivitāte tiek mērīta atbilstoši testa rezultātiem.
- 7.5. Darbinieki, kuri tiek kvalificēti kā visvairāk pakļauti korupcijas un komerciālās uzpirkšanas riskam, tiek apmācīti padziļināti par minētajām tēmām, pēc iespējas piesaistot profesionālus lektorus.
- 7.6. VIRŠI valde pārskata Politiku ne retāk kā vienu reizi trīs gados un pēc nepieciešamības ierosina attiecīgu izmaiņu veikšanu.
- 7.7. VIRŠI iepazīstina ar Politiku visus darbiniekus un publisko to VIRŠI ziņu lapā un mājaslapā.
- 7.8. Politika stājas spēkā 2025. gada 1. janvārī.

Valdes priekšsēdētājs
Jānis Vība